

การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
The Community's Life Quality Promotion Based on
the Sufficiency Economy Philosophy

พระครูฉันทเจติยานุกิต (ทรงศักดิ์ นูวรรณ)

Phrakruchantajetianukit (Songsak Nuwan)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพระธาตุแช่แห้ง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

Wat Phra That Chaehaeng General Buddhist Scripture School, National Office of Buddhism, Thailand.

Corresponding Author's Email: songsaknuwan@hotmail.com

Received February 5, 2020; Revised March 29, 2020; Accepted May 7, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนในจังหวัดน่าน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดน่าน และ เพื่อศึกษาองค์ความรู้การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดน่าน เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นผู้นำชุมชน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในชุมชน บุคลากรทางการสถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา กลุ่มผู้ค้าขายในชุมชน และ บุคลากรของหน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน จำนวน 120 รูป/คนโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (Interviews) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผลการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนน้ำเกี๋ยน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน มีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชน 3 ด้านคือด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีหลักการและเหตุผลรวมถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ ของชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน ที่น้อมนำเอา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในชุมชนเป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และการส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนตกอยู่ในภาวะเดือดร้อนมีหนี้สิน รวมไปถึงกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนมีมากขึ้นทำการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดลดน้อยลง การยอมรับ

ทั้งในแง่ของกรอบความคิดและการปฏิบัติ ของประชาชนเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นจะต้องมีการยอมรับและสร้างความเข้าใจกันทั้งพื้นที่ รวมไปถึงการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านสู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ การรับรู้ไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องมีการใช้เทคนิคในการจัดการความรู้ทั้งความรู้ที่เห็นได้ชัดและความรู้ที่แฝง เพื่อนำความรู้จากคนรุ่นหลังถ่ายทอดเป็นกระบวนการการเรียนรู้และกระบวนการจัดการความรู้ควบคู่ไปด้วยกันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านที่น้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต, ชุมชน, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research article aims to find guidelines for promoting and improving the life quality of people in the communities of Nan provinces following the Sufficiency Economy Philosophy, to study the problems in their living in the view of the Sufficiency Economy Philosophy, and to create the knowledge how to improve their life quality based on the Sufficiency Economy Philosophy. This is the mixed research collecting data in both of the quantity and quality research methods. The representative samples are 120 persons from the community leaders, the officers of the local administration organizations, the people in communities, the academic officers, the representatives of religious institute, the merchants in communities, and the officers of the health promotion hospital of Namkien Sub-district. The research instruments are questionnaires, interviews, observations participatory, and focused group interviewing.

The research found that the way to improve the people's life quality conformed to the Sufficiency Economy Philosophy in 3 aspects: Economy, Society, and Environment. Using the principle of the philosophy is the factor of success. They started with educating the people about the philosophy principle, then applying the principles with the working process of the community committees, encouraging the people's participations in the process of developing the communities to be the economic sufficiency model, promoting the human resources, promoting the good governance concept in the process of work management, and sustainably developing the people careers.

For the community's problems based on the philosophy view is that the people have debts and the youth's participations in the resource management are reduced. Therefore, the research recommended that we should build the philosophy acceptance of the communities by creating the understanding it in overall, and then should transfer the local philosophers' knowledge from a generation to another generation, should use the new

techniques in the knowledge management process together with building the community immunity by utilizing the principles of the philosophy.

Keywords: Life Quality Promotion, Community, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยอย่างยั่งยืนโดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ มาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) 1) ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 2) ยุทธศาสตร์การวิจัย ที่ 2 กลุ่มเรื่องการวิจัยที่ 1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง 3) ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนทุกระดับ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปคือ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิดหลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กรโดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อมเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยอาศัยความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองโดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคมซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้า

ด้วยกันสร้างสรรค์พลังในทางบวกนำไปสู่ความสามัคคีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะหน่วยงานที่ทำการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาจึงสนใจที่จะศึกษา การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ปฏิบัติตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่แล้วอยากให้กลุ่มเหล่านั้นปฏิบัติต่อไปและมีผลสำรวจในความคุ้มค่าของการปฏิบัติว่ามีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใดและผลการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไรผู้วิจัยจึงได้ตั้ง สมมติฐานและได้ลงสำรวจแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ดำเนินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดน่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกพื้นที่วิจัยด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ในจังหวัดน่าน จำนวน 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน เลือกหมู่บ้านของอำเภอภูเพียง จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ ชุมชนบ้านน้ำเกียน ตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนในจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดน่าน
3. เพื่อศึกษาองค์ความรู้การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา คือ ชุมชนบ้านน้ำเกียน ตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนในจังหวัดน่าน ประวัติความเป็นมาของชุมชนหมู่ตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน แนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โครงสร้างและเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขอบเขตด้านประชากร ผู้นำชุมชน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในชุมชน บุคลากรทางการสถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา กลุ่มผู้ค้าขายในชุมชน และ บุคลากรของหน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน จำนวน 120 รูป/คน

ระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ชุด

2. เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 16 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ผ่านโปรแกรมประเมิณผลสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย (SPSS for windows) ประมวลผล ซึ่งเป็นการใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี และ 3) การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป เป็นการนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่างๆ ทางวิชาการ มาสร้างเป็นบทสรุปพร้อมกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อีกครั้งหนึ่ง

ผลการศึกษา

1. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชนในจังหวัดน่าน สามารถแบ่งได้ 3 ด้าน จากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

ประเด็นต่าง ๆ ในแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือยและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยประเด็นต่างๆ ในแบบสอบถามนั้นเป็นการสะท้อนเห็นถึงการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน ตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่านพบว่า

1) การรับรู้ปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

ระดับการรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีความระดับการรับรู้ปัญหา ปานกลาง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ ปานกลาง ประชาชนในพื้นที่คำนึงถึงการซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รับทราบถึงสภาวะเศรษฐกิจของไทยและเวลาจะเลือกซื้อสินค้าจะพิจารณาแล้วว่าสินค้านั้นมีคุณภาพเหมาะสมกับจำนวนเงินที่เสียไปและที่พบน้อยที่สุดคือประชาชนไม่นิยมซื้อสินค้าที่ฟุ่มเฟือย และไม่นิยมซื้อสินค้ายี่ห้อหนึ่งมากเกินไปหากสินค้านั้นมีของแถม

2) การรับรู้ปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

ระดับการรับรู้ปัญหาด้านสังคม มีความระดับการรับรู้ปัญหา ปานกลาง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ ปานกลาง ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และได้้นำแนวคิดนั้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน การคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นในสังคมปัจจุบัน ต้องใช้วิจารณญาณค่อนข้างมาก และมีการวางแผนชีวิตเพื่อความอยู่รอดในสังคม ระดับการรับรู้ปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจในเรื่องการดูคอนเสิร์ต ชมภาพยนตร์ที่โรงภาพยนตร์ และมีการสะสมสินค้าของศิลปินหรือดาราที่ชื่นชอบและ ไม่รับประทานอาหารหรือจัดเลี้ยงฉลองต่าง ๆ ในสถานที่ซึ่งหรูหรา มีราคาแพง รวมทั้งชักชวนเพื่อน ๆ ให้มีแนวคิดเดียวกัน

3) การรับรู้ปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มีความระดับการรับรู้ปัญหา ปานกลาง กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ ปานกลาง โดยส่วนใหญ่ประชาชนพยายามพึ่งตนเอง โดยการปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ไว้รับประทานเอง หรือทำอาหารมารับประทานเอง การซื้อสินค้าต่าง ๆ ตามความจำเป็น เลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องประดับแบบเรียบ ๆ แต่สามารถใช้ได้นานไม่ต้องซื้อใหม่บ่อยๆ และจะติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม สนับสนุนพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เจริญก้าวหน้าแบบยั่งยืน

2. การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาค่าความฟุ่มเฟือยของชุมชนบ้านน้ำเกียน ตำบลน้ำเกียน อำเภอกุญแจ จังหวัดน่าน

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาค่าความฟุ่มเฟือยของชุมชนบ้านน้ำเกียนตำบลน้ำเกียน อำเภอกุญแจ จังหวัดน่าน สามารถแบ่งได้ 3 ด้าน จากการศึกษาสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านความพอประมาณ

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาค่าความฟุ่มเฟือยด้านความพอประมาณมีระดับความเข้าใจมาก กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ มาก ประชาชนในพื้นที่ใช้จ่ายอย่างประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า คุ้มค่า เมื่อได้รับเงิน จะนำมาจัดสรรให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาสูง หากมีความจำเป็นต้องใช้ก็จะเลี่ยงไปซื้อสินค้าทดแทนที่มีราคาไม่แพง

2) ด้านความมีเหตุผล

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาค่าความฟุ่มเฟือยด้านความพอประมาณมีระดับความเข้าใจมาก กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ มาก ประชาชนในพื้นที่จะเลือกซื้อสินค้าที่มีความจำเป็นในการดำเนินชีวิต มีวินัยทางการเงิน มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองครอบครัว และสังคม เมื่อมีปัญหาในเรื่องการใช้จ่าย จะแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยพยายามหาสาเหตุและแก้ไขอย่างมีสติ

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาค่าความฟุ่มเฟือยด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมีระดับความเข้าใจมาก กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย 3.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 สามารถแปลความได้ว่ามีระดับความคิดเห็นระดับ

มาก ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต ใช้จ่ายด้วย ความระมัดระวัง และไม่ก่อหนี้สินเพิ่ม เรื่องเงินออมมีการออมเงิน ทั้งการออมด้วยวิธีการฝากเงินหรือวิธีอื่น ๆ เช่น ซื้อทรัพย์สินที่สามารถเปลี่ยน เป็นเงินยามฉุกเฉิน หรือเพิ่มรายได้ด้วยการลดรายจ่าย และส่วนใหญ่มีความสุข กับภาวะความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

3. สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดน่าน

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในภาคสนาม ด้วยการ สัมภาษณ์ เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยมี กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชาวบ้าน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ผู้ค้าขายและบุคลากรของ หน่วยงานภาครัฐตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านโดยการศึกษาได้เลือกหมู่บ้าน และชุมชนที่น้อม นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความฟุ่มเฟือยในจังหวัดน่าน จึงมีการสุ่ม เฉพาะเจาะจง และได้หมู่บ้านน้ำเกีฮ่วน ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัด น่าน

สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัด น่านแยกหัวข้อทั้งหมด 5 หัวข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันในเรื่องของการจัดการทรัพยากรของหมู่บ้าน

ทรัพยากรหมู่บ้านจะมีผลผลิตการเกษตร ผลผลิตการเกษตร ปศุสัตว์พืชสมุนไพร ของกลุ่มชีวิตวิถี กลุ่ม ทำข้าวแต่น กลุ่มจักสาน โดยชุมชนระดมทุนและแรงงานจัดตั้งการร่วมมือของทุกภาคส่วน ผู้นำชุมชนและ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มสตรี องค์กรสนับสนุน มีกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไป หมู่บ้านน้ำ เกีฮ่วนมีการจัดการทรัพยากรของหมู่บ้านโดยวิธีการ ที่ มีการปรึกษาร่วมกับนักวิชาการ จากหน่วยงานภายนอก และ หน่วยงานภายนอกที่เข้ามา ช่วยจัดการทรัพยากรหมู่บ้านและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เช่นสถานี อนามัย ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลน้ำเกีฮ่วน สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ จากฐานชีวภาพองค์การ มหาชน โดยเป็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชนกลุ่มสตรีองค์กรที่สนับสนุนต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังเป็นการนำเอาการรวมกลุ่มของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของหมู่บ้านด้วย โดย ทรัพยากรของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นผลผลิตทางการเกษตร พืชไร่ และสมุนไพรต่างๆ จึงมีการ นำเอาภูมิปัญญา เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านรวมกับความรู้จากองค์การภายนอกที่เข้ามาสนับสนุน มารวมกันให้เกิดผลผลิต และผลิตภัณฑ์ต่างๆ

2. สภาพปัจจุบันด้านองค์กร สภาพปัจจุบันของการนำ เอาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้า มาใช้ในชุมชนในด้านของสภาพด้านองค์กร นั้นจากที่จะเข้ามาในช่วงต้นจะพบว่าองค์กร ของชุมชนบ้านน้ำ เกีฮ่วนนั้นจะมีการตั้งการรวมกลุ่มเป็นของตนเอง ซึ่งแบ่ง ไปตามลักษณะของกิจกรรมที่ทำไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม อาชีพต่างๆวิสาหกิจชุมชน ในส่วนของแหล่งวิสาหกิจชุมชนนั้นได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ของการทำธุรกิจชุมชน และสร้างคุณูปการให้กับกลุ่มโดยการ มีการเข้ามาศึกษาดูงานของหน่วยงานภายนอก ประมาณ 5-10 คณะ แล้ว และนั่นทำให้ชุมชนน้ำเกีฮ่วนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของจังหวัดน่าน นอกจากนั้นแล้วจึงมีการขยาย

สู่การท่องเที่ยววิถีชุมชนและอนุรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักวิถีการดำเนินชีวิตของจังหวัดน่านและเรียนรู้ไปกับกิจกรรมความรู้ทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในชุมชน รูปแบบการดำเนินงานเป็นธุรกิจของชุมชนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ซึ่งทุกคนที่ถือหุ้นเป็นเจ้าของธุรกิจร่วมกัน มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหาร ส่วนการดำเนินงานผลิตและบรรจุเครื่องสำอางสมุนไพร การตลาด การทำบัญชีรับจ่าย มีพนักงานประจำ ซึ่งเป็นแรงงานจากคนในชุมชน สมาชิกที่เหลือส่วนใหญ่ทำหน้าที่ปลูกสมุนไพรเป็นแหล่งวัตถุดิบ ซึ่งผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกลุ่มต่างๆ ในชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

3. สภาพปัจจุบันด้านการจัดการ

การดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการทำ “การเกษตรทฤษฎีใหม่” ที่เริ่มจากการบริหารจัดการที่ดินและน้ำขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด พี่ตนเองได้เป็นการพัฒนาได้ในระดับหนึ่ง แต่การทำ “ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า” เริ่มจากการร่วมมือภายในชุมชนเองที่ต้องใช้ความสามัคคี หมู่บ้านน้ำเกียนได้มีวิสัยทัศน์ที่ประชาชนในหมู่บ้านนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต นอกจากนั้นยังใช้ “กินอิ่ม นอนอุ่น ฝนดี” เป็นวิสัยทัศน์ของชุมชน หรือ จุดหมายปลายทางที่ชาวบ้านได้ร่วมกันกำหนด

นอกจากนั้นด้านการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ดำเนินการ มาจากทุนที่ระดมจากสมาชิกและผลกำไรในแต่ละปี โดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินแต่อย่างใด การดำเนินงานมีนโยบายพึ่งตนเอง และเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป บริหารจัดการบนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน แบบประชาธิปไตย และได้นำหลักการดำเนินงานโดยใช้คำว่า กินอิ่ม คือเรื่องของเศรษฐกิจในชุมชนต้องพึ่งพาตนเองได้มีรายได้อย่างสม่ำเสมอ นอนอุ่น คือ เรื่องสุขภาพร่างกายต้องแข็งแรง ความเป็นอยู่ที่ดี และ คำว่า ฝนดี คือ ความปลอดภัยในทรัพย์สินของคนในชุมชนโดยหลัก การที่ได้เน้นนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริมาประยุกต์ใช้การขับเคลื่อนชีวิตวิถีแห่งนี้นักชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. สภาพปัจจุบันด้านการเรียนรู้

ในส่วนของด้านการเรียนรู้ของประชาชน ในหมู่บ้านน้ำเกียนนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่า หมู่บ้านน้ำเกียนเป็นหมู่บ้านที่มีระบบเครือข่ายอยู่ในหมู่บ้านเยอะซึ่งง่ายต่อการที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีความเหนียวแน่นกันในเรื่อง สายเลือด จึงทำให้เมื่อมีการอบรมหรือเสริมสร้างความรู้ให้กับประชาชนจะมีการบอกต่อกันและเป็นไปอย่างทั่วถึง นอกจากนั้น ก็จะมีการ ให้นำหน่วยงานภายนอกเข้ามา มีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทางวิสาหกิจชุมชนจะมีการอบรมให้นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เข้ามาสอนให้กับชุมชนเพิ่มศักยภาพ ให้กับชุมชนมากขึ้น เป็นการเรียนรู้ตลอดเวลา และมีการอบรมเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้มีการปฏิบัติจริงฝึกปฏิบัติใน งานที่อบรมมาจริงๆ เพื่อต่อยอดและพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนตลอดจนศักยภาพของหมู่บ้าน ซึ่งนั่นเป็นการทำให้ประชาชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งกับในชุมชนเองและระหว่างผู้ที่เข้ามาให้ความรู้และอบรมกับประชาชนในพื้นที่ชุมชน

5. สภาพปัจจุบันด้านงบประมาณ

สภาพปัจจุบันของหมู่บ้านที่น้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในหมู่บ้านนั้นงบประมาณของหมู่บ้านเป็นการรวมกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มกองทุนเงินล้านและดำเนินการให้กับชุมชนมีงบประมาณใช้จ่ายในชุมชนและมีการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกเช่นการศึกษานอกโรงเรียนหรือ กศน. องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. รวมทั้งธกส.หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆที่นำงบประมาณมาเพื่ออบรมและให้ความรู้ กับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนั้นแล้ว องค์กร พัฒนาคุณภาพชีวิตก็ได้รับเงินสนับสนุนจากหมู่บ้านและหน่วยงานภายนอก นอกจากนั้นแล้วมูลนิธิที่ได้ สนับสนุนส่วนใหญ่คือมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงและมูลนิธิปิดทองหลังพระ โดยทั้งหมดจะเป็นการจัดบริหารจัดการด้วยตนเองโดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือพออยู่พอกินพอใช้และสร้างความยั่งยืนให้กับหมู่บ้านและชุมชนน้ำเกียน

4. องค์ความรู้ หลักการและความเป็นมาของชุมชนที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้ในชุมชน

การน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชุมชนบ้านน้ำเกียนสามารถวิเคราะห์ถึงหลักการและความเป็นมาของชุมชนบ้านน้ำเกียนได้ดังนี้

1 แนวคิด หลักการ ความเป็นมาของการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้ในชุมชน

หมู่บ้านน้ำเกียนเป็นชุมชน ที่มีลักษณะเป็นเครือข่าย และเป็นชุมชนขนาดเล็กมีประชาชนในชุมชน ประมาณ 2,000 คน มีประเพณีขนบธรรมเนียม ที่สืบสานกันมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นแล้วยังมีประชุมชนและความรู้ที่แฝงอยู่ในชุมชนมากมายไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางการใช้สมุนไพรความรู้ในการดำเนินวิถีชีวิต รวมทั้งมีประวัติศาสตร์ที่น่า สนใจ และเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน นอกจากนั้นแล้ว ชาวบ้านน้ำเกียน ก็ได้สืบสานประเพณี และดำเนินชีวิต กันมาด้วยความเหนียวแน่นในระบบเครือญาติของหมู่บ้าน

ในส่วนของทรัพยากรทางธรรมชาติของหมู่บ้านนั้นหมู่บ้านมีแหล่งน้ำเป็นของตนเองและใช้แรงงานนั้นในการทำกินในช่วงแรกๆของการตั้งรกราก นอกจากนั้น ยังมีพืชสมุนไพร ประจำถิ่น ที่ชาวบ้านมักจะนำมาใช้ประโยชน์อยู่เสมอและยิ่งไปกว่านั้นก็ยังมีโบราณสถานโบราณวัตถุ ที่อยู่ในท้องถิ่น และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ รวมถึงเป็นจุดเด่นและความภาคภูมิใจของชุมชน ซึ่งนับว่าเป็น ศูนย์รวมของชุมชน นอกเหนือไปจากศักยภาพทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติแล้วสิ่งหนึ่งที่ได้พบจากหมู่บ้านดังกล่าว คือประชาชนและผู้นำหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น และแน่นแฟ้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีความรักและความสามัคคีซึ่งกันและกัน ไม่เพียงแต่ในชุมชนเท่านั้น กับหน่วยงานภายนอกชุมชนก็จะมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอทำให้เห็นว่าชุมชนและผู้นำชุมชนมีความเหนียวแน่นและเข้มแข็งกันอย่างมากมายถึง สามารถสร้างเครือข่ายที่จะนำมาสนับสนุนหรือพัฒนาชุมชนได้

ในส่วนของการศึกษาหรือหน่วยงานในพื้นที่นั้นจะเห็นได้ว่ามีการประสานงานและช่วยเหลือกันอยู่เสมอ ทางไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนที่ช่วยในเรื่องของการให้ความรู้ และ การสร้าง แนวทางในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้หรือแม้กระทั่ง สถาบัน ส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบลที่มีแนวทางในการที่จะนำองค์ความรู้ที่เป็นนามธรรมมาใช้ได้ให้เกิดเป็นรูปธรรม ซึ่งทั้งหมดจะเห็นได้ว่า เป็นการดำเนินงานผ่านหลัก

“บวรส” นั่นก็คือ บ้าน วัด โรงเรียน และสถานีส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งเป็นการร่วมมือ ผ่านผู้นำที่มีความเข้มแข็ง และเข้าใจสภาพพื้นที่เป็นอย่างดีนั้นทำให้ผู้นำที่นี่ เป็นผู้นำที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ในหมู่บ้าน น้ำเกียน

เมื่อความเป็นเมือง คืบคลานเข้ามาในสังคมชนบทเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้นทำให้หมู่บ้านนี้เกิดวิกฤต ในการจัดการไม่ว่าจะเป็นปัญหาแหล่งน้ำที่เมื่อมีประชาชนเข้ามามากขึ้นจึงทำให้แหล่งทำกินไม่เพียงพอไม่พอใช้ในการอุปโภคและบริโภคทรัพยากรทางธรรมชาติลดน้อยลง การเข้ามาของทุนนิยมทำให้ เกษตรกรตกเป็นเหยื่อของทุนนิยมโดยการใช้สารเคมีและปุ๋ย สารเคมีและปุ๋ย ที่นี้ใช้ในการทำเกษตรกรรม แนวใหม่มีราคาสูงนั้นทำให้ประชาชนเริ่มเป็นหนี้สิน ไม่สามารถจัดการเงินของตนเองได้ และไม่สามารถจ่ายหนี้สินที่ไปกู้ยืมมา จัดหน่วยงานของรัฐบาล หรือ หนี้ที่เกิดขึ้นนอกระบบได้ แต่กระนั้นความคืบคลานของทุนนิยมก็หยุดไปเพียงเท่านั้นเมื่อ มีการ น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชน

หมู่บ้านน้ำเกียน ได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง นำมาใช้ในชุมชนเริ่มตั้งแต่มีการให้ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงการให้ความรู้ในการจัดสรรเงิน ความรู้ในการสร้างงานสร้างอาชีพที่เกิดจากทรัพยากรในหมู่บ้าน และการหันกลับมาดูจุดเด่น ของพื้นที่ และได้พบว่าจุดเด่นของพื้นที่คือการมีทรัพยากรทางธรรมชาติเช่นพืชพันธุ์ สมุนไพร ที่สามารถนำมาพัฒนากลายเป็นผลิตภัณฑ์ของพื้นที่ได้ ทั้งนี้รวมถึง การสร้างเป็นสินค้า ของตำบลเองที่มีชื่อเสียง จนแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในจังหวัดน่าน นำสินค้าของชุมชนไปขาย สร้างรายได้ให้กับประชาชน เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ยังมีวิธีการในการลดรายจ่ายคือการจัดการ ผลิตแปรรูปยาสมุนไพร และเครื่องจักสานเข้ามาใช้ในครัวเรือนรวมถึง การทำการเกษตร แนวทฤษฎีใหม่ที่ผสมผสานทำให้สามารถมีผลิตภัณฑ์ที่อุปโภคบริโภคได้รวมถึงสามารถจัดสรรทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ให้สามารถเพียงพอกับประชาชนในพื้นที่ได้ สิ่งเหล่านี้เองเป็นจุดที่ทำให้หมู่บ้านนั้นเขียนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ผู้คนมากมาย ต้องการที่จะเข้ามาศึกษา ถึงวิถีชีวิตและสภาพ การ ดำเนินชีวิตของประชาชนจนกลายเป็นศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตเกิดขึ้น ความรู้และคุณธรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านนั้น ยังสามารถสร้างเป็นภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนในหมู่บ้านได้ว่าแท้ที่จริงแล้วการดำเนินชีวิตควรจะเป็นไปในทางสายกลางไม่สุดโต่งเกินไป การใช้ชีวิตจำเป็นจะต้อง พึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด และนั่นทำให้ชุมชนบ้านน้ำเกียนเป็นชุมชนที่น่าสนใจและน่า ศึกษา จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของจังหวัดน่านอีกแห่งหนึ่ง

หมู่บ้านน้ำเกียนจะดำเนินงานผ่านมา ถึงทุกวันนี้ไม่ได้หากไม่มีประชาชนที่มีความเหนียวแน่นและสมัครสมานสามัคคีกัน รวมถึงมีชุมชน ที่ พร้อมที่จะเรียนรู้และเปลี่ยนแปลง เพื่อสิ่งที่ดีอยู่เสมอ ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือผู้นำ ที่เป็นผู้นำที่สามารถรวมใจของทุกคนในชุมชนได้และสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของหมู่บ้านน้ำเกียนที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้ในชุมชน

1. **ความรู้ของประชาชนในพื้นที่** ความรู้ในที่นี้คือความรู้ของทุกคนที่จะต้องรู้ถึงสิ่งที่ป็นหน้าที่และ ความรับผิดชอบของตนเอง ดูว่าการดำเนินชีวิตต้องเป็นการดำเนินงานตามสายกลางและสิ่งที่สำคัญที่สุดรู้ว่าจุดเด่นของตนเองคืออะไรในที่นี้จุดเด่นของพื้นที่คือการที่มีทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้นความรู้ที่จะนำมาใช้ควรจะเป็นความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถพัฒนาและสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรทางธรรมชาติของตนเองซึ่งหมู่บ้านก็ได้ดีโดยการผลิตผลิตภัณฑ์ ที่เป็นผลิตภัณฑ์ ขึ้นชื่อของหมู่บ้าน นั่นก็คือการใช้สมุนไพรใบหมี่ผสมกับสมุนไพรอื่น ๆ สร้างเป็นผลิตภัณฑ์เป็นของตนเองเช่น แชมพู สบู่ นอกจากนั้นก็ยังมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ตลอดเวลา

2. **ความเข้มแข็งของชุมชน** จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์เชิงเครือญาติจะสร้างความเข้าใจในการดำเนินชีวิต และความเข้าใจของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ง่าย นอกจากนั้นประชาชนจำเป็นจะต้องมีจิตสำนึก และพร้อมที่จะก้าวไปสู่สิ่งที่ ใหม่ และดีกว่าเสมอ วิธีการ ที่จะสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบ้านน้ำเพียงนั้นจะเป็นการรวมกันสร้างองค์กร ของหมู่บ้านขึ้นมาเองโดยการตั้งคณะกรรมการขององค์กร ขึ้นมาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนั้นยังมีการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี ทั้งหมดนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งในการผลักดัน การเรียนรู้ใหม่ๆเข้ามาในชุมชน และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

3. **ภาวะผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและประสานพลังได้** จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนบ้านน้ำเปลี่ยนเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ที่ก้าวไกลรวมถึงมีการสร้างวิสัยทัศน์ของชุมชนเองเพื่อให้ชุมชนดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ ที่ร่วมกันคิด นอกจากจะมีความเหนียวแน่นในชุมชนผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถรวมจิตใจของคนในชุมชนได้ผู้นำชุมชนยังสามารถเป็นผู้นำที่สามารถประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนที่จะเข้ามาสนับสนุน และพัฒนาหมู่บ้านได้ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐเช่นเกษตรกรอำเภอกรมการปกครอง ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือแม้กระทั่งมูลนิธิต่างๆที่เข้ามาช่วยเหลือและสร้างโครงการต่างๆจนหมู่บ้านประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านที่มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ตลอดเวลา

4. **การขับเคลื่อนด้วยบรรยากาศแห่งการเรียนรู้** จะเห็นได้ว่าในชุมชนจะมีการอบรมและการพัฒนารวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอยู่ตลอดเวลาซึ่งนั่นเป็นจุดเด่นของชุมชนบ้านน้ำเกียนที่ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิด สิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นในชุมชนการปรับเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่ยากแต่เกิดขึ้นได้ในหมู่บ้านนี้เนื่องจากประชาชนพร้อมที่จะ รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

5. **การร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างชุมชน** จะเห็นได้ว่าแม้ว่า ลักษณะของความเป็นเมืองขึ้นคานเข้ามาอยู่ในจังหวัดน่านมากเพียงใดหมู่บ้านน้ำเกียนก็ยังเป็นหมู่บ้านที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมี

วิถีชีวิตที่น่าสนใจผ่านศูนย์การเรียนรู้ ชีววิถี เหล่านี้ก็เกิดมาจากการร่วมแรงร่วมใจกันและกันเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาที่เป็นแนวทางทางการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นการพัฒนาผ่าน ความ เติบโตทางสายกลางเป็นแนวทางการพัฒนาที่สามารถทำให้ชุมชนยั่งยืนได้ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างชุมชน ความร่วมแรงร่วมใจกันและกันสามัคคีปรองดองการจึงเป็นจุดเด่นและเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในชุมชนนี้

3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นโดยพื้นฐานแล้วจำเป็นจะต้อง ให้ทุกคนมีจิตสำนึกในการพัฒนาว่าการพัฒนาในลักษณะของการพัฒนาที่ยั่งยืน และใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้นั้นเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องรู้ และต้องสามารถนำมาใช้ได้จริง

หลักการและเหตุผลรวมถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ ตลอดจน สภาพปัจจุบัน ของการ ที่ชุมชนบ้านน้ำเกย่นน้อมนำเอา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในชุมชนนั้นสามารถสร้างข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน

แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ความหมายและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานในการ ที่จะส่งเสริมและเสริมสร้างให้หมู่บ้านมีศักยภาพมากขึ้น การสร้างความเข้าใจและสามารถทำให้ประชาชน นำไปประยุกต์ได้ อย่างถูกต้อง อาจจะใช้ การทำงาน และการมีตัวอย่าง ประกอบ หรือการทำงานในสถานการณ์จริง ให้ประชาชนรับรู้ถึงหลักปรัชญา และการนำเอาไปใช้ ที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อที่ประชาชนจะสามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การสร้างความเข้าใจนี้เป็นการสร้างความเข้าใจตั้งแต่หลักปรัชญาวิธีการ และกระบวนการในการบริหารจัดการภายในหมู่บ้านเอง ซึ่งเมื่อประชาชนเข้าใจแล้วย่อมเป็นผลดีกับการสร้างระบบของหมู่บ้านโดย ในขั้นตอนแรกนั้นจะต้องรู้จักพึ่งพาตนเองก่อนที่จะไปให้คนอื่นช่วยเหลือ ถ้าพวกเราคิดจะรอการสนับสนุนจากคนอื่นอยู่คงเป็นไปไม่ได้การดำเนินงานของคนในชุมชนก็肯定不会เกิดผลสำเร็จ ก็ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือแนวทางในการอธิบาย ได้ง่ายๆเช่นการสอนเรื่องการพอมีพอกินพอใช้ พอกพอใจ ดังนี้

พอมีพอกินปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้างปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน 2-3 ต้น พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือนเหลือจึงขายไป

พอยู่พอใช้ ทำให้บ้านน่าอยู่ ปราศจากสารเคมี กลิ่นเหม็น ใช้แต่ของที่เป็ธรรมชาติ ใช้จุลินทรีย์ผสมน้ำถุพื้นบ้านจะสะอาดกว่าใช้น้ำยาสารเคมี) รายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น

พอกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตนไม่ใช้เห็นคนอื่นมียากมีบ้าง เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุ ปัญญาจะไม่เกิด และการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน รวมกันคิดรวมกันทำ รวมกันแก้ไขปัญหา

นอกจากนั้นต้องส่งเสริมและยกระดับแหล่งเรียนรู้ จุดเรียนรู้ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ขยายผลครัวเรือนต้นแบบให้ครอบคลุมทั่วทุกครัวเรือนในระดับหมู่บ้าน

2. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและพัฒนาให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างยั่งยืน

แนวทางที่จะพัฒนา หมู่บ้านที่น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นสิ่งหนึ่งที่จะต้องมีการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ไม่เพียงจะเป็นแค่การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะเข้ามา รับรู้และรับฟังโครงการหรือสิ่งที่ชุมชนจะทำแต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในที่นี้คือการที่ให้ประชาชน ร่วมคิดร่วมทำและร่วมปฏิบัติอาจจะไปถึงขั้นการให้อำนาจในการบริหารจัดการซึ่งเมื่อนำเขียนมีการให้อำนาจ การบริหารจัดการแก่คณะกรรมการที่ประชาชนเลือกเองผ่านองค์กรพัฒนาคุณภาพชีวิต และการรวมกลุ่ม วิสาหกิจต่างๆ การร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาจะนำไปสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืนและประสบความสำเร็จ ไม่ว่า จะเป็นแนวทางในการพัฒนาไหนแต่จะประสบความสำเร็จมากที่สุดในแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยการ นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ และใช้หลักการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนและการพึ่งตนเอง ผู้นำจะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าบางคน จะเป็นคณะกรรมการหลายกลุ่มก็ตามแต่สามารถ ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดีมุ่งมั่นการทำงานสู่เป้าหมาย คือความสำเร็จ และพึ่งตนเองเองได้ ทุกฝ่ายให้ความเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ

นอกจากนั้นยังต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างยั่งยืน สามารถทำได้โดยการโดยการนำหลักการมีส่วนร่วม ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง เน้นการดำเนินชีวิตที่เกิดจากความต้องการของชุมชนทุกครัวเรือนมีความประสงค์ที่จะใช้ชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวคิดที่ว่าทำเพื่อพ่อหลวง ทำเพื่อครอบครัวทำเพื่อชุมชน และเพื่อเป็นต้นแบบให้กับ ลูกหลานและประชาชนทั่วไป

สำหรับกลุ่มต่างๆนั้น สามารถส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการปรับปรุง/ทบทวนแผนพัฒนากลุ่ม และบรรจุไว้ในแผนชุมชน ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนพัฒนากลุ่มเพิ่มพูนทักษะการบริหารจัดการกลุ่มจัดเวที สรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มในภาพรวม ส่งเสริมความเป็นกลุ่มต้นแบบ จัดทำเป็นเอกสารองค์ความรู้ เพื่อ เผยแพร่ขยายผล นอกจากนี้ควรจะต้องมีการรวมกลุ่มให้มีความรู้คำปรึกษาเงินทุนสถานที่และโอกาสในการ ทำอาชีพ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วย

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ในการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้นั้นเมื่อนำมาปฏิบัติได้จริงและควรมีการ พัฒนาซึ่งสิ่งที่จะต้องพัฒนามากที่สุดก็คือมนุษย์มนุษย์เป็นทุนที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้และสามารถพัฒนาได้ อย่างยั่งยืนหากให้ความรู้ทักษะ ที่เหมาะสม การเสริมสร้าง ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรมีการ เสริมสร้างทางด้านเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถเติบโตไปพร้อมกับความก้าวหน้าของโลกที่ทันสมัยอยู่เสมอ ไม่ว่า จะเป็น การสร้างนวัตกรรมในการทำเกษตรแนวใหม่หรือการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นผ่านคนรุ่นใหม่หรือนักเรียนที่ต้องมีความรู้พื้นฐานในการทำงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงและมีความรู้ใน ด้าน นวัตกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ ทั้งนี้การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นการลดช่องว่าง

ระหว่างวัยสำหรับคนรุ่นใหม่และปราชญ์ชาวบ้านควรจะต้องมีการถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการการจัดการ ความรู้ที่เหมาะสมโดยสามารถนำความรู้เชิงประจักษ์และความรู้ที่แอบแฝงจากภูมิปัญญาต่างๆเข้ามาจัดเก็บให้เป็นระบบเพื่อให้ความรู้นั้นอยู่ได้อย่างยั่งยืนในชุมชนบ้านน้ำเกียน ดังนั้นการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์จะเป็นการพัฒนาชุมชนแบบเป็นองค์รวม โดยมีการเชื่อมรากเหง้าของแต่ละปัญหาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน และแก้ไข รวมทั้งพัฒนาเชื่อมโยงไปพร้อม ๆ กัน

4. การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน

สิ่งหนึ่งที่สำคัญในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการมีความรู้คู่คุณธรรมและการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในการจัดการเกี่ยวกับโครงการต่างๆของชุมชนที่น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินชีวิตนั้นความโปร่งใสความสามารถตรวจสอบได้และการเป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม เป็นหลักที่จะส่งเสริมให้ชุมชนมีความยั่งยืนด้านการจัดการมากขึ้นทั้งนี้คณะกรรมการหมู่บ้าน ก็เช่นกันควรจะมีวินัยและมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้วย กิจกรรมเหล่านี้จำเป็นจะต้องให้ทั้งประชาชนและผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ติดตามผล และประชุมปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา มีระบบการจัดการที่เป็นระบบ มีความโปร่งใส สามารถสะท้อนวิถีชีวิตที่เป็นไปตามแนวพระราชดำริ มีแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ส่งเสริมอาชีพ และในการบริหารอาจต้องแสวงหางบประมาณจากภายนอกหมู่บ้าน และภายในหมู่บ้านเพื่อการต่อเนื่องของกิจกรรมโครงการในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

อีกประการหนึ่งคือการมีภาวะผู้นำภาวะผู้นำที่ดีมีความรับผิดชอบและรับผิดชอบรวมถึงสามารถรวมกลุ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆของการดำเนินงานของชุมชน สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ต้องร่วมทำงานโดยสร้างระบบพัฒนาแบบความต้องการในพื้นที่เป็นหลักมุ่งเน้นระดับชุมชน โดยการยึดถือความคิด ความต้องการศักยภาพของประชาชนเป็นที่ตั้ง รับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนมากขึ้น เนื่องจากคนในชุมชนเกิดความเข้มแข็งขึ้นก็เพราะรู้จักรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการจัดตั้งกลุ่มรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นการฝึกกำลังของฝ่ายปกครองประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบล คือสมาชิก อบต.ทุกหมู่บ้าน และฝ่ายตัวแทนชาวบ้าน ควรยึดหลักการทำงานแบบเสมอภาคเท่าเทียม ทำงานเชิงรุกกับปัญหา ทุกเรื่องผ่านการร่วมคิด ร่วมวางแผน และตัดสินใจร่วมกัน สำคัญที่สุดของการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลนั้นจำเป็นจะต้องให้ประชาชนรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนร่วมคิดร่วมทำและร่วมตัดสินใจซึ่งจะสร้างให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนของตนเอง และต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความยั่งยืนสืบไป

5. การส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

ในการดำเนินชีวิตด้วยความยั่งยืนนั้นควรจะมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความสนใจและให้ความสำคัญต่ออาชีพ อาชีพ เกษตรกรรมตัวกันประกอบธุรกิจในชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อได้รับการรับรองตามกฎหมายและได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การแข่งขันทางการค้าได้ หรือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ ครั้วเรือน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน จัดทำแผนชีวิต โดยมีครอบครัวพัฒนา เป็นต้นแบบขยายผล การปฏิบัติสู่ครัวเรือน

ข้างเคียง หรือแม้กระทั่งการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดการสร้างคนสร้างรายได้เข้าท้องถิ่นด้วยหลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ คนในหมู่บ้านต้องเข้าใจกัน รู้รัก สามัคคี เสียสละ และรู้จักความพอเพียง ดังนั้นในทางปฏิบัติควรเริ่มจากการให้คนในชุมชนเกิดความสนใจและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการอนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชสมุนไพร และพืชอาหาร ตลอดจนการอนุรักษ์ป่าของชุมชน และให้คนในชุมชน สร้างอาชีพส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน สนับสนุนผลักดันให้ชุมชนเกิดกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็งและยั่งยืนเพื่อเกิดรายได้หรือ พัฒนาการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการร่วมคิด ร่วมรู้ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์กับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่ทำงานในพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบลอย่างบูรณาการ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1 ข้อเสนอแนะของการวิจัย

- 1) รัฐบาลควรพิจารณาการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินการและการริเริ่มจากประชาชนในการพัฒนาชุมชนและอาศัยความสามารถของรัฐบาลที่เป็นผู้แทน เข้าไปบริการในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ให้ประชาชนเพื่อสามารถบริหารจัดการชุมชนได้
- 2) องค์การภาครัฐ ภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมให้แก่ท้องถิ่นชนบททุกแห่งทุกส่วนบนพื้นฐานของความรู้คู่คุณธรรมด้วยการส่งเสริมระบบการจัดการความรู้ และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
- 3) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ และการสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน การพัฒนา กิจกรรมทางด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
- 4) การพัฒนากิจกรรมทางด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการวิจัยเพื่อสนับสนุนงานพัฒนาชุมชน โดยจัดตั้งสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนแบบเบ็ดเสร็จระดับอำเภอ/จังหวัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปและข้อจำกัดในการวิจัย

- 1) ควรวิจัยเพื่อสนับสนุนงานพัฒนาชุมชน โดยจัดตั้งสร้างศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับอำเภอ/จังหวัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนท้องถิ่น ด้วยการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาชุมชน และพัฒนาสถานที่ศึกษาดูงาน
- 2) ควรวิจัยในประเด็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่น จึงเป็นการพัฒนาที่เน้นกระบวนการมากกว่ารูปแบบ และต้องการความต่อเนื่องในการปฏิบัติรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่เริ่มจาก ฐานทรัพยากรในท้องถิ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- นราทิพย์ พุ่มทรัพย์. (2550). *โครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยอาศัย แนวทางพระบรมราโชวาทเรื่องคุณธรรม 4 ประการเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้วิถี เศรษฐกิจพอเพียง*. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรมสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พัชรภรณ์ ลิ้มปิ้องคนันต์. (2552). *การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มดีเลิศบ้านร่องฟองอำเภอเมืองจังหวัดแพร่*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยแม่โจ้- แพร่ เฉลิมพระเกียรติ.
- วิเชียร วิทยอดม และคณะ. (2552). *ทัศนะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะบริหารธุรกิจ*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สัมพันธ์ เตชะอริกและคณะ. (2537). *ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์